

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 128, folketingsåret 1995-96, jf. Folketingets forhandlinger, side 5666 og 6356, og tillæg A, side 4990.

Sygeplejerskeuddannelsen og radiografuddannelsen er som de eneste videregående uddannelser placeret i amtsligt regi, mens de øvrige videregående uddannelser, herunder også sundhedsuddannelserne, er placeret i statsligt regi under Undervisningsministeriets ressort. Denne placering af uddannelserne giver i praksis anledning til en række problemer.

Først og fremmest er det et landsdækkende problem, at amterne dimensionerer uddannelserne ud fra et skønnet behov for lokal arbejdskraft på området. Denne planlægningsstrategi på uddannelsesområdet har også tidligere været fulgt på det statslige område, om end udgangspunktet har været det skønnede behov på landsplan. Strategien er nu forladt, da erfaringerne viste, at prognoser oftere gav en dårlig tilpasning mellem udbud og efterspørgsel end de unges eget frie valg af uddannelse. Derfor arbejdes der i disse år hen imod fri adgang til stadig flere uddannelser. På de videregående sundhedsuddannelser vil der næppe blive helt fri adgang, men også her er der sket væsentlige udvidelser i de senere år for at undgå mangel på kvalificeret arbejdskraft i fremtiden.

Man er nu i den situation, hvor bl.a. mangelen på sygeplejersker er en begrænsende faktor for omstilling og modernisering af sundhedsvæsenet. Det er en urimelig situation. Forslagsstillerne er opmærksomme på, at der ud over en for lille uddannelseskapacitet kan nævnes faktorer som behov for orlov og sygeplejerskers overtagelse af arbejdsfunktioner, der tidligere blev varetaget af andre faggrupper. Sådanne forklaringer illustrerer kun, at stramme planøkonomiske metoder på uddannelsesområdet ikke kan anvendes. Uddannelseskapaciteten skal være så stor, at der er uddannet og professionel arbejdskraft til rådighed, selv om verden ændrer sig. Og naturligvis har sygeplejersker samme ret som alle andre faggrupper til at tage orlov og skifte profession. Al erfaring viser, at størst mulig respekt for den enkeltes frie valg af uddannelse og karriere sikrer dette bedst.

I foråret 1996 var der ca. 1.200 ubesatte stillinger som sygeplejerske. Denne arbejdskraftmangel har eksisteret samtidig med, at der hvert år er blevet afvist et betydeligt antal ansøgere til en del af sygeplejerskeskolerne. I 1994 blev der afvist 1.217 ansøgere og i 1995 656 ansøgere. I 1996 blev der i første omgang afvist 444 ansøgere, men ca. 250 af disse er senere optaget på de 15 skoler, der havde ledige pladser.

Denne sammenhæng er grotesk. De små årgange er nu en realitet. Det giver for sygeplejerskeuddannelsen og andre uddannelser problemer med at få uddannelsessøgende nok. Også derfor er det vigtigt ikke at afvise ansøgere i disse år.

Men ønsket om en udvidelse af uddannelseskapaciteten er ikke den eneste baggrund for forslaget om at overføre uddannelsen til statsligt regi. Også behovet for en bedre koordinering mellem de forskellige videregående sundhedsuddannelser taler for, at alle uddannelserne udbydes i samme regi.

Sundhedsuddannelsesrådet har opfordret til, at der gennemføres en række pilotforsøg med henblik på en frivillig samordning og koordinering af forskellige sundhedsuddannelser. Hensigten er at indsamle erfaringer, så der senere kan fremsættes forslag om en bedre koordinering. Det er SF's opfattelse, at Sundhedsuddannelsesrådets initiativ både skal støttes og fremmes.

Sygeplejerskeuddannelsen er for nylig blevet evalueret og har fået en af de hårdeste bedømmelser, nogen videregående uddannelse har fået. Evalueringsrapporten (Evalueringencentret, København, juli 1996) peger på, at det er nødvendigt at forbedre sygeplejerskeuddannelsens kvalitet. Samtidig ser man med bekymring på, at sygeplejerskeuddannelsen har udviklet sig så forskelligt fra amt til amt. Evalueringen peger på nødvendigheden af en harmonisering af sygeplejerskeuddannelsen og peger på, at sygeplejerskeuddannelsens decentrale placering har vanskeliggjort en landsdækkende kvalitetssikring af sygeplejerskeuddannelsen. Derfor peges der også på en overførsel af uddannelsen til staten som en del af løsningen på de mange problemer, som evalueringen har afdekket.